

Oppfølging ordførererklæring og rapport Klimastatus 2020

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering

Saksfremstilling:

Den 7. februar 2019 ble det avholdt et ordførermøte i Oslo rådhus, der 50 ordførere og fylkesordførere fra Osloregionen signerte en ordførererklæring om miljø og klima. Ytterligere 4 ordførere har signert erklæringen etter ordførermøtet, slik at det er totalt 54 ordførere fra regionen som har signert erklæringen. Formålet med erklæringen er å vise fram en samlet region i miljø- og klimaarbeidet, med mål om å være *Europas ledende hovedstadsregion på miljø og klima*.

I april 2019 ble det etablert en ad-hoc gruppe, som en faglig rådgivningsgruppe for Osloregionens sekretariat og som bistår i oppfølging av erklæringen. Gruppen ble opprettet med varighet til 30.06.2021, for å inkludere kommuners og fylkeskommuners rapportering for 2020, som gjøres våren 2021. Det er utarbeidet en detaljert plan for oppfølging av ordførererklæringen, se vedlegg, som gjelder for den samme perioden. Det vises også til sak om Strategiske føringer for Osloregionen 2021-2024. Med miljø og klima som et eget innsatsområde, bør det vurderes om miljø- og klimagruppen skal få en mer varig funksjon, inkludert utarbeidelse av en oppfølgingsplan som går utover våren 2021.

En sentral del av oppfølgingen er å utarbeide en *årlig rapport med klimastatus for Osloregionen*. Rapporten presenterer utviklingen i klimagassutslipp i regionen, utviklingen på andre relevante indikatorer, og viser frem gode eksempler på miljø- og klimaarbeidet og grønne næringer i regionen. Rapporten skal være en inspirasjonskilde og et kunnskapsgrunnlag for Osloregionens videre arbeid på miljø og klima. Miljø- og klimahistoriene som er hentet inn fra regionen vil også bli publisert på Osloregionens hjemmesider og i sosiale medier. Nedenfor er oppsummeringskapittel fra Klimastatus 2020 gjengitt. Se også vedlagte rapport (ettersendes 18. juni).

Oppsummering av Klimastatus for Osloregionen 2020 (rapportens kapittel 7)

Kommuner og fylkeskommuner har en sentral rolle i klimaarbeidet. Osloregionens ordførere tar denne oppgaven på alvor og signerte i februar 2019 en erklæring med mål om å være Europas ledende hovedstadsregion på miljø og klima. Erklæringen inneholder forpliktelser om å bidra til å nå klimamål, delta i samarbeid for utvikling og konkrete tiltak som skal gjøres for å levere på klimaarbeidet.

Klimastatus 2020 viser noe av det gode klimaarbeidet som gjøres i kommuner og fylkeskommuner, og med noen eksempler fra næringslivet. Rapporten presenterer utviklingen i klimagassutslipp i regionen per 2018 og ferske tall på utviklingen på andre indikatorer. Utredningen Klimakur 2030 har vært på høring våren 2020. Dette er et omfattende faggrunnlag for den kommende klimameldingen fra Regjeringen. Ordførererklæringen inneholder også forventninger til rammebetingelser og virkemidler fra nasjonale myndigheter. Rapporten tar derfor for seg vurderinger av Klimakur 2030 og forslag som vil styrke kommunenes og fylkeskommunens forutsetninger i klimaarbeidet.

Klimahistoriene viser et stort mangfold av gjennomførte og pågående klimatiltak, med gode resultater som er til inspirasjon og som man kan lære av. Flere historier er tilgjengelig på www.osloregionen.no. Dette handler om å få til et bredt engasjement blant innbyggerne, kunnskapsdeling og samarbeid, og å være innovative både på måten man arbeider på, men også ved å utvikle og ta i bruk ny teknologi. Klimahistoriene viser tiltak som har langsiktig effekt, innenfor ulike sektorer som transport og grønn mobilitet, bygg og energibruk, sirkulær økonomi og landbruk. Dette er alle områder der det er stort potensiale for å redusere klimagassutslipp. Satsinger på disse områdene er også viktig for å nå FN's bærekraftsmål, som er en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen i kommuner og fylkeskommuner.

I april 2020 publiserte Miljødirektoratet utslippsstatistikk per 2018. Osloregionen står for 23 % av de totale nasjonale utslippene og ca 50 % av de nasjonale utslippene i veitrafikken. Utslippene har økt for de fleste kommuner fra 2017 til 2018 og skyldes i hovedsak en redusert innblanding av biodrivstoff i veitrafikken og økt bruk av anleggsgas. Rapporten viser at det er store forskjeller mellom delregionene i Osloregionen på fordeling av utslipp på ulike sektorer, og som dermed krever ulike tiltak. Rapporten viser også utviklingen på noen indikatorer i klimaarbeidet, med oppdaterte tall for 2019 og 2020. Fra 2018 har elbilandelen for nye personbiler økt fra 31 % til over 50 % i 2020. Samtidig står diesel- og bensinbiler for 83 % av bilbestanden. Tilsvarende tall for bestanden på varebiler, busser og lastebiler er 98 %. Det er behov for ytterligere kraft og fart for omlegging i transportsektoren til nullutslipp og fornybart drivstoff. Dette gjelder spesielt for varebiler og tyngre kjøretøy, der omleggingen er i en svært tidlig fase.

Når det gjelder kollektivreiser er det en positiv utvikling i regionen. Det er vekst i antall reisende for alle kollektivselskaper i Innlandet, Viken og Oslo. Enkelte byområder, som Hamar og Nedre Glommaregionen, har opplevd en betydelig vekst. Resultater fra Kollektivbarometeret i 2019 viser at 80-90 % mener at kollektivtrafikken har en viktig rolle i samfunnet. Det er også interessant å se at Kollektivbarometeret for 2018 viste en betydelig høyere tilfredshet for de byområdene med belønningsordning for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk.

I samarbeidsalliansen Osloregionen vil satsing på miljø og klima, og fokus på bærekraft styrkes fremover. Dette er områder som er viktig i utviklingen av bærekraftige byer og tettsteder, for mer miljø- og klimavennlig transport av personer og varer, for å styrke konkurransekraften til regionens grønne næringer og i den internasjonale profileringen av Osloregionen.